

jugu do Dubrovnika, najvišega dosega hrvatskog urbanizma; gradovi srednjoeur. kulturnoga kruga protežu se od Hrvatskoga zagorja i Međimurja do panonskih gradova Slavonije i Srijema. Između ta dva pojasa nastaju gradovi Vojne krajine, planirani i građeni kao gradovi-tvrđave, čuvari hrv. i eur. granice za turskih ratova. U povijesno-stilskom smislu postoje na hrvatskom tlu gradovi iz prapovijesti i antike, takvi o kojima svjedoče arheološke iskopine, ali i oni danas živi u kojima se još osjeća antika, kao npr. Poreč, Zadar, Trogir i Split. Vrlo su brojni gradovi srednjega vijeka te gradovi baroknih obilježja, među kojima je osobito vrijedna pov. jezgra

Varaždina. Postoje i vrijedne urbanističke realizacije iz XIX. st., koje su po koncepciji potpuno na razini tadašnjih svjetskih dostignuća, premda manje brojem i opsegom, te mnoga moderna urbanistička ostvarenja.

Za prapovijesno razdoblje karakteristična su mala utvrđena naselja, većinom ilirskoga, rjeđe keltskog i praslav. podrijetla. U funkcionalnom se smislu gradine mogu svrstati u zbjegove (refugium), središta uže rodovske zajednice (castellum) i središta više rodovskih zajednica (oppidum). Ilir. su gradine najčešće smještene na brežuljcima a njihove su osnove pretežno kružna i ovalna oblika (Pelginja na Krku, Kompolje u Lici), no

RAB

